

תערוכות בכרך

בת הג'ונגל - מלכת הצבעים

אנים וג'ונגל אינם פרי דמיונם של סופרים ובמאי הסרטים ב"טכניקולור"... שחר ילדונה עבר על קליאו בתוך שבט אינדיאנים בעלי מנהגים משונים. אחי מהם - אסור לאדם לצייר דמויות וכל שכן לנקבה. שמה היה או "וארסיאבה"

קליאו נובארו נערה אינדיאנית באבוריכיר

והיא בת שש. אולם ראש השבט, אדם פיקח, שמלאו לו מאה אביבים, הבין כי הנטייה החזקה של וארסיאבה בא לה מתוך "כוח עליון" ועל כן נעדר טקס בג'ונגל והוכרו על ההיתר. יחד עם זה ניתן לה השם "קליאו" שפירושו באינדיאנית מלכת הצבעים.

מפיקאסו לאברכביר

הדרך מהגלריות המפורסמות לאמנות ועד לצריף באברכביר אינה קלה כלל, אך קשה עוד שבעתיים ממנה הדרך מהשבט האינדיאני בג'ונגל לאמנות הג'ונגל, לאטליה של פיקאסו ושגאל. קליאו עשתה את שתי הדרכים. מקץ עשר שנים הלך שמה לפניו בערי אירופה. בכל אותה תקופה "נתתי לגייר את כל האמוציות שלי" אומרת האמנית. לא רק במחוללה, אך גם בעטה. מסתבר שקליאו היא גם סופרת, וכבר פורסמה כמה ספרים על אמנות. כיום היא מת-כנת ספר על מארק שאגאל.

קליאו היא גם רקדנית ויודעת גם את מלאכת הטייס. אך "כל אלה אינם דברים חשובים כל כך" אומרת קליאו בחיוך...

המכחול מוביל לתנ"ך

מזה והעתיק והמזרחי מאידך, מדברות אלינו תמונותיו על ידי אותה סינתזיה של טכניקה חדישה ונושאים עתיקים. כאן תמצא כעין סוויטה שלמה של נושאים (שולמית, פולחן הפרת, בת יפ-תח) הלוקחים מאותה אוריה, והמשכנע ביותר בכולן היא המקוריות. ואותה מקוריות היא אשר מושכת את הקהל הרחב, קהל שאינו מבין הרבה מכל אותם הניתוחים והמלים בהן רגילים להשתמש המבקרים האמנותיים. אותו קהל אוהב את תמונותיו של קסטל, אם גם לא תמיד הוא מבין למהותן.

בשכונת אבו כביר, לפני כשבועיים, הריקו גנבים את צריפה הדל של עולה חדשה, המתגוררת שם יחד עם בעלה ותינוקם הרך. אך עיקר רכושם של דיירי הצריף היה תמונת מתחת למטה ואותו לא השיגה יד הגנב. היו אלה

בסך הכל הגו כיום בן 33 והוא מזה 20 שנה ומעלה בשורה הראשונה של המנגנים המפורסמים בעולם. נמצא כעת בארץ פול פורה, המנצח על התזמורת הפילהרמונית והוא, המיי סיקאי הצרפתי, היה הראשון שלוחה את מנוחין על הבמה. ומענין כי מאז לא נפגשו השניים. עשרים שנה בחיי אמן, בפרט אמן מפורסם - זוהי דרך ארוכה ועשירה במאורעות. כעת הם נפגשים במרכז מוסיקלי חדש, שקם בינתיים בפניה זו של העולם: תל אביב. אלא - לא על אותה במה...

יהודי מנוחין בא

צח הגרמני פורטואנגלר היה בה משום מעשה גדול, וכי עלילת דרייפוס במהדורה שניה נערכת בעולם נגד המנצח המפורסם. השקפה זו אינה מחייבת את מאזיניו של מנוחין, אך רשאי יהודי צעירימים ששמו מנוחין, שחי בימי הטרור הגרמני מעבר לאוקיאנוס, להניח כך ולא אחרת...

מורה בטעם האמריקאי מנוחין לא נולד בארץ, כפי שסבורים רבים, אלא בניו יורק. אם כי הצ'חותיו העצומות הראשונות יהוקרה ההמונית באה לכנר תחילה באירופה, הרי שאמריקה היתה לו לסולם גביה בשביל הקאריירה המזהירה שלו. אולם מנוחין אינו ליום עוד חסיד של ארץ מולדתו. "אירופה היא ערש התרבות המוסיקלית" טוען הכנר ואמנם הוא מרבה לשבת בה בזמן האחרון יותר מאשר באמריקה. משהו מתמרד בקרבו של האמן נגד אמריקה והמכניזציה שלה. כפי שהתבטא הכנר לפני זמן מה הולך ומתקלקל טעמו של הקהל באמריקה בגלל האפשרויות האין סוף פיות הניתנות שם לכל אדם להאזין למוסיקה בכל שעות היום והלילה. קמה באמריקה שורה של דפוסים - טוען מנוחין - וכל אדם יצר לו מושג על שלמות באמנות על פי תקליטים והרדיו וכאן השקרה יען כי חסר בתנועה ההמונית והאת למען המוסיקה באמריקה דבר אחד: המומנט האנושי. כך סבור מנוחין, והוא חושב את עצמו לבן אירופה...

מורד בטעם האמריקאי

יהודי מנוחין הוא אחד האמנים המרטיים ב"עולם המערבי", שביקרו בברית המועצות. ייתכן, כי אילו עשה כן כיום, היו מכריזים עליו כעל קומוניסט. ביקורו האחרון במוסקבה היה לפני ארבע שנים והוא התיידד שם עם גדולי המוסיקה אשר מאחורי מסך הברזל ואף הופיע בקונצרט משותף עם גדולי הכנרים של רוסיה, דוד אוסטרליך.

יהודי מנוחין הוא אחד האמנים המרטיים ב"עולם המערבי", שביקרו בברית המועצות. ייתכן, כי אילו עשה כן כיום, היו מכריזים עליו כעל קומוניסט. ביקורו האחרון במוסקבה היה לפני ארבע שנים והוא התיידד שם עם גדולי המוסיקה אשר מאחורי מסך הברזל ואף הופיע בקונצרט משותף עם גדולי הכנרים של רוסיה, דוד אוסטרליך.

עוד לא היה כדבר הזה בארצנו: חדשים לפני בואו של אמן פתחו בפולמוס מסביב לאישיותו, מעשיו, עברו; נתפלגו הקהל, יודעי דבר והאמנים לשני, מי בעד ומי נגד. בסך הכל - פרסומת מצוינת, נוסח מעשה אימפרסריו סריו בעל מעוף, לולא - הסכנה שרח"פה מעל לפרשה, שעשויה היתה להפכה לפרק "החטא ועונשו".

אלה שטענו נגד, מצאו את החטאים (ולא מעט הפריזו) וביקשו להטיל את העונש: חרם. ואילו אלה שלימדו סניגוריה (ואף אלה הגיומו) הפליגו על כנפי ההשקפה המיושנת על אוניברסליות, ועל כך, שאין לצרף את ההשקפות ואמנות, והתחננו: קבלוהו בסבר פנים יפות. מכולם הרחיק לכת עתונה של ההסתדרות: הוא היה הראשון שיצא בהתקפה על יהודי מנוחין, ומקץ ששה שבועות כתב אותו עתון במאמר ראשי בכרך כך: נקבל אותו יפה, כאח החורג בתשובה וחורג למו... לדת...

ומשירים יהודי מנוחין את קשת הקסם שלו (באמריקה מרגנים, כי היא ירדה בטיבה) יאזינו המונים לנגינתו של גאון זה (והוא בלי ספק אחד הגאונים המובהקים של המאה במוסיקה) ויחפשו בצליליו... את יודיו, ומנוחין עצמו, האיש המאמין בשליחות נעלה של אמנות, יהרהר אולי: הרי אני מנגן בפני אחי, בני ישראל, אך מכאן ואילך יקבלו את רשות הדיבור - ברהמס, בטהובן, בלה בארטוק. וזה טבעי, וזה מובן, כי המוסיקה, המופשטת שבין האמנויות, אין זה מתפקדה לשמש צינור לוידיו של המבצע. ואף לא כן באותה סוגיה, כה בארטוק, שאותה הקדיש הקומפוזיטור לכנר ביי מיו האחרונים בגלות אמריקה...

אינו חוזר בתשובה

אלא שעל עצם הענין כמעט שלא כתבו אצלנו. על כך שמנוחין אינו חוזר בתשובה, כי הוא אינו סבור כלל שעבר עבירה, וזהו, אם תרצו, הצד היפה של המטבע. כי אלו ביקש מנוחין להשלים בכל מחיר עם יש-ראל, היה אומר: "חטאתי", ובני יש-ראל רחמנים היו מכינים לרוחו. אולם מנוחין סבור כי התערבותו לטובת המני

פסנתרים
מפרישת ידועות - בביתר גדול
יפטרמן אח ירן. ת.א. רח ישי

הצייר קסטל

זמן תנכ"י וטכניקה חדישה צילום: בנו רותנברג